

Pr. 420/2023
CSN, CEM, 2y

CANCELARIA DE STAT A REPUBLICII MOLDOVA

Nr. 25-158-13042

Chișinău

13.12.2023

Biroul Permanent al Parlamentului

În temeiul art. 58 din Regulamentul Parlamentului, adoptat prin Legea nr. 797/1996, se prezintă Avizul asupra proiectului de hotărâre a Parlamentului privind aprobarea Concepției de comunicare strategică și contracarare a dezinformării, a acțiunilor de manipulare a informației și ingerințelor străine pentru anii 2024-2028 (*inițiativa legislativă nr. 420 din 24 noiembrie 2023*), aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 1016 din 13 decembrie 2023.

Anexe:

1. Hotărârea Guvernului cu privire la aprobarea Avizului (în limba română – 1 filă, în limba rusă – 1 filă);
2. Avizul asupra proiectului de hotărâre (în limba română – 6 file).

Secretar general adjunct al Guvernului Roman CAZAN

Ex: J.Ciobanu
Tel: 250-282

SECRETARIATUL PARLAMENTULUI REPUBLICII MOLDOVA		
D.D.P. Nr. <u>3246</u>		
"13"	<u>12</u>	20 <u>23</u>
Ora _____		

Casa Guvernului,
MD-2033, Chișinău,
Republica Moldova

Telefon:
+ 373 22 250 101

Fax:
+ 373 22 242696

GUVERNUL REPUBLICII MOLDOVA

HOTĂRÂRE nr. 1016

din 13 decembrie 2023

Chișinău

**Cu privire la aprobarea Avizului asupra proiectului
de hotărâre a Parlamentului privind aprobarea Concepției
de comunicare strategică și contracarare a dezinformării,
a acțiunilor de manipulare a informației și ingerințelor străine
pentru anii 2024-2028**

Guvernul HOTĂRĂȘTE:

Se aprobă și se prezintă Parlamentului Avizul asupra proiectului de hotărâre a Parlamentului privind aprobarea Concepției de comunicare strategică și contracarare a dezinformării, a acțiunilor de manipulare a informației și ingerințelor străine pentru anii 2024-2028.

Prim-ministru

DORIN RECEAN

Contrasemnează:

Ministrul afacerilor interne

Adrian Efros

Ministrul justiției

Veronica Mihailov-Moraru

Aprobat
prin Hotărârea Guvernului nr. 1016/2023

AVIZ
asupra proiectului de hotărâre a Parlamentului privind aprobarea
Concepției de comunicare strategică și contracarare a dezinformării,
a acțiunilor de manipulare a informației și ingerințelor
străine pentru anii 2024-2028

Guvernul a examinat proiectul de hotărâre a Parlamentului privind aprobarea Concepției de comunicare strategică și contracarare a dezinformării, a acțiunilor de manipulare a informației și ingerințelor străine pentru anii 2024-2028, înaintat în calitate de inițiativă legislativă (nr. 420 din 24 noiembrie 2023) de către un grup de deputați în Parlament, și comunică despre susținerea aprobării Concepției respective.

În reflecția conjuncturii sociale, notăm despre stringența abordării subiectului contracarării dezinformării, a acțiunilor de manipulare a informației și ingerințelor străine, or, actualmente, Republica Moldova depune eforturi maxime ca să contracareze războiul informațional și efectele nocive provocate de acțiunile de dezinformare. Deci, autoritățile statului nu pot rămâne impasibile la acest fenomen ce compromite democrația națională. Garanțiile privind protecția împotriva dezinformării conținute în cadrul juridic existent nu sunt suficiente. Ținând cont de dezvoltarea vertiginoasă a spațiului digital, instituțiile statului sunt într-o poziție vulnerabilă de a interveni expeditiv în cazul apariției unei informații false din surse externe. Dat fiind faptul că dimensiunile digitale sunt emergente, trebuie implementate soluții juridice adecvate privind multiplicarea mecanismelor legale de protecție.

Din punct de vedere conceptual, proiectul supus avizării urmează a fi ajustat la prevederile Concepției securității informaționale, aprobată prin Legea nr. 299/2017, și ale Strategiei Securității Informaționale a Republicii Moldova pentru anii 2019-2024 și Planului de acțiuni pentru implementarea acesteia, aprobate prin Hotărârea Parlamentului nr. 257/2018. Majoritatea problemelor abordate în Concepția supusă avizării se regăsesc deja în actele normative prenotate.

Se constată că în tot cuprinsul textului proiectului se face trimitere la documentul de politici publice „Strategia Securității Naționale” sau „Strategia Națională de Securitate”, care, la fel, se află la etapa de examinare în cadrul Parlamentului și nu este aprobat. Prin urmare acest document de politici publice la momentul actual nu produce efecte juridice. În acest sens, considerăm judicios ca atât Concepția, cât și Strategia securității naționale să fie aprobate și să intre în vigoare concomitent, pentru evitarea situației ca în textul Concepției să se facă trimitere la un proiect de act normativ.

La compartimentul „Context național”:

În alineatul al doilea, prin textul „Principala amenințare externă la adresa Republicii Moldova o constituie acțiunile Federației Ruse de subminare a independenței, suveranității și a procesului de transformare într-o democrație consolidată, prin campanii de dezinformare cu un nivel ridicat de ostilitate la adresa aspirațiilor legitime ale majorității populației.” se înțelege că principala amenințare externă la adresa Republicii Moldova o constituie „acțiunile Federației Ruse (...) prin campanii de dezinformare”.

În acest context, menționăm că pct. 19 din capitolul IV din proiectul Strategiei securității naționale (inițiativa legislativă nr. 418 din 24 noiembrie 2023) prevede care sunt amenințările la adresa securității naționale, printre care se enumeră și operațiunile de tip hibrid desfășurate de către Federația Rusă.

Astfel, sugerăm abordarea și a acestui tip de amenințare, care poate afecta spațiul informațional, în eventualitatea în care se susține ideea ca în cadrul Concepției să se facă referire la Strategia securității naționale. Așadar, se propune expunerea alineatului al doilea din compartimentul „Context național” în următoarea redacție:

„Principala amenințare externă la adresa Republicii Moldova o constituie operațiunile de tip hibrid desfășurate de Federația Rusă de subminare a ordinii constituționale, deraierii cursului european al țării și/sau dezintegrării statului, inclusiv prin campanii de dezinformare cu un nivel ridicat de ostilitate la adresa aspirațiilor legitime ale majorității populației.”

Complementar, pentru respectarea aspectelor terminologice ale limbajului juridic, în alineatul al patrulea se recomandă substituirea cuvintelor „de a pune sub semnul întrebării rolurile și intențiile cooperărilor regionale și internaționale” cu cuvintele „de a compromite cooperarea regională și internațională”.

Totodată, în alineatul al șaselea al compartimentului menționat, în scopul excluderii interpretărilor și utilizării cuvintelor „încrederea publică în guvernare” *lato sensu*, se recomandă substituirea acestora cu cuvintele „încrederea în instituțiile statului”.

La compartimentul „Scop”, textul „Viziunea are ca scop...” urmează a fi reformulat, întrucât, în acest context, viziunea și scopul sunt termeni ce urmează a aplica distinct.

Astfel, viziunea reprezintă o „afirmație ce reprezintă o stare ideală, proiectată în viitor în domeniul pentru care se elaborează politica publică, considerată un reper la care se va raporta atingerea scopului și a obiectivelor acesteia”, iar scopul reprezintă o afirmație cu caracter general, care indică starea îmbunătățită de lucruri sau efectele cu impact general pozitiv asupra societății, schimbările sistemice care se așteaptă de la implementarea unei politici publice (conform Ghidului metodologic privind integrarea prevederilor Strategiei naționale de dezvoltare în documentele de planificare și documentele de politici publice la nivel național, elaborat de Cancelaria de Stat în contextul facilitării punerii în aplicare a prevederilor Hotărârii Guvernului nr. 386/2020 cu privire la

planificarea, elaborarea, aprobarea, implementarea, monitorizarea și evaluarea documentelor de politici publice).

De asemenea, este ambiguă afirmația „viziunea privind o Moldova a secolului XXI”, dat fiind faptul că nu este clar cui aparține această viziune.

La compartimentul „Principii”:

La principiul „Incluzivitatea”, textul „incluzând toți cetățenii moldoveni în categoria publicurilor țintă a acțiunilor de comunicare” se propune a fi exclus, căci, în prima parte a textului, se face referire la diversitatea și specificul populației care include minorități, cetățeni străini, refugiați care se află pe teritoriul Republicii Moldova.

Suplimentar, se evocă despre necesitatea modificării formei gramaticale a cuvântului „publicuri”.

Se consideră oportun ca principiul „Cooperare” să se completeze cu un nou tip de colaborare, și anume „colaborarea cu instituțiile statului”, căci pentru crearea unui mediu informațional bine fundamentat este necesară și o cooperare instituțională.

La compartimentul „Piloni tematici”:

Pilonul „CONSOLIDAREA SECTORULUI DE APĂRARE”, în alineatul întâi, după textul „menținerea suveranității” se introduce textul „integrității teritoriale și independenței Republicii Moldova”, dat fiind faptul că aceste valori constituționale sunt inseparabile, căci de ele depind existența statului.

La domeniul „Securitate”, recomandăm expunerea pilonului „Integrare europeană” într-o nouă redacție, după cum urmează:

„Integrarea europeană: Moldova poate beneficia de acorduri de securitate colectivă și de schimb de informații, consolidându-și securitatea națională și poziția de furnizor de securitate regională.”

Adițional, se recomandă ca pilonul „Consolidarea sectorului de apărare”, domeniul „Securitate” să se completeze cu textul „suveranitatea și independența”. După cum a fost menționat *supra*, aceste valori sunt inseparabile și de ele depinde existența statului.

La pilonul „Întărirea securității naționale în context regional”, domeniul „Securitate”, se propune substituirea cuvintelor „de informații comune” cu cuvintele „de schimb de informații”, iar cuvintele „infrastructură generală de securitate din Moldova” să fie substituit cu cuvintele „sistemul național de securitate”, pentru conferirea unui limbaj specific ce ține de domeniul securității naționale.

În subsidiar, se evocă că proiectul Concepției nu conține elemente și metode de contracarare a acțiunilor/activităților ce au la bază elemente de subminare a spațiului informațional al țării prin manipulare, dezinformare, prin tăinuire sau falsificare a informației de către structuri guvernamentale/negvernamentale, persoane particulare orientate la subminarea ordinii constituționale. Totodată, nu este stabilită autoritatea de stat care va fi responsabilă de implementarea mecanismelor juridice/tehnice,

contravenționale/de contracarare a acțiunilor de manipulare a informației și ingerințelor străine axate pe blocare a paginilor web/site-uri, suspendarea domeniului „MD”, eliminarea informației cu caracter de manipulare/dezinformare, sancționarea agențiilor de presă sau persoanelor private care dețin site web sau social media influente ș.a.

În acest sens, este necesară a se face claritate și distincție între esența și rolul Serviciului de Informații și Securitate și a Centrului pentru Comunicare Strategică și Combatere a Dezinformării în contextul apărării securității informaționale a statului.

Consecvent, se atestă că acțiunile ce necesită a fi implementate, indicate la compartimentul „Operaționalizarea viziunii”, au un caracter exhaustiv și comprehensiv.

Totodată, se recomandă ajustarea acestora în vederea asigurării echilibrului dintre necesitatea de a contracara dezinformarea, pe de o parte, și a proteja libertatea de informare, libertatea de exprimare, discursul democratic și independența mass-mediei, pe de altă parte.

În acest context menționăm că art. 10 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului protejează nu numai „conținutul informațiilor”, ci și „mijloacele de informare”, „transmitere sau de recepție” (*Cauza Autronic împotriva Elveției, Cererea nr. 12726/87 par. 47*).

Referitor la compartimentul „Structura organizațională”:

Se consemnează că nu este clar raționamentul includerii prevederilor privind structura Centrului pentru Comunicare Strategică și Combatere a Dezinformării și domeniile de activitate a Direcțiilor acestuia în Concepția de comunicare strategică și contracarare a dezinformării, a acțiunilor de manipulare a informației și ingerințelor străine pentru anii 2024-2028.

În Nota informativă a proiectului este menționat faptul că Concepția de comunicare strategică și contracarare a dezinformării, a acțiunilor de manipulare a informației și ingerințelor străine este elaborată în temeiul art. 20 alin. (3) din Legea nr. 242/2023 privind Centrul pentru Comunicare Strategică și Combatere a Dezinformării și privind modificarea unor acte normative.

Potrivit art. 20 alin. (3) din legea prenotată, directorul Centrului, în termen de două luni de la numirea în funcție, va prezenta Parlamentului spre aprobare structura Centrului, efectivul-limită și Concepția de comunicare strategică și contracarare a dezinformării, a acțiunilor de manipulare a informației și ingerințelor străine însă, precizăm că aceste sarcini nu pot fi realizate prin elaborarea unui singur act normativ.

În special, se conchide că prevederile Concepției de comunicare strategică și contracarare a dezinformării, a acțiunilor de manipulare a informației și ingerințelor străine sunt aplicabile doar pentru anii 2024-2028, iar împlinirea termenului pentru care va fi emis actul normativ va avea ca efect încetarea acțiunii normei juridice, încetarea producerii de efecte juridice, care intervine *ope legis*, de drept.

Drept rezultat, prevederile proiectului în partea ce stabilesc structura Centrului pentru Comunicare Strategică și Combatere a Dezinformării și domeniile de competență ale direcțiilor acestuia excedează scopul și obiectul aprobării Concepției respective și urmează a fi excluse.

În această ordine de idei, se recomandă ca dispozițiile privind structura Centrului pentru Comunicare Strategică și Combatere a Dezinformării și domeniile de activitate ale direcțiilor acestuia să fie incluse în proiectul de hotărâre privind aprobarea structurii și efectivului-limită ale Centrului de Comunicare Strategică și Combatere a Dezinformării (inițiativa legislativă nr. 419 din 24 noiembrie 2023).

Pornind de la prevederile art. 20 alin. (3) din Legea nr. 242/2023 privind Centrul pentru Comunicare Strategică și Combatere a Dezinformării și privind modificarea unor acte normative nu este clar raționamentul stabilirii termenului 2024-2028 în care Concepția urmează a fi aplicată.

Adițional, se atrage atenția asupra regulilor de tehnică legislativă și se denotă necesitatea eradicării lacunelor admise, după cum urmează.

La proiectul hotărârii:

La art. 1, textul „ , conform anexei” se va substitui cu textul „(se anexează)”, deoarece proiectul hotărârii are o singură anexă.

La art. 2, se va ține cont că, potrivit art. 56 alin. (1) din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, actele normative intră în vigoare peste o lună de la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova sau la data indicată în textul actului normativ, care nu poate fi anterioară datei publicării.

La proiectul Concepției:

Parafa de aprobare a Concepției de comunicare strategică și contracarare a dezinformării, a acțiunilor de manipulare a informației și ingerințelor străine pentru anii 2024 – 2028 se va indica după cum urmează:

„Aprobată
prin Hotărârea Parlamentului nr. /2023”.

Proiectul Concepției debutează cu text nestructurat, reprezentând o totalitate de elemente delimitate în mod arbitrar, care nu sunt specifice structurii sistemice a actului normativ. Astfel, se atestă necesitatea grupării elementelor structurale ale proiectului în vederea respectării exigențelor stabilite în capitolul IV din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative.

În aceeași ordine de idei, numerotarea elementelor structurale se va revizui prin prisma prevederilor Legii nr. 100/2017 cu privire la actele normative, deoarece semnul grafic „•” nu este element structural al actului normativ.

În subsidiar, în proiect se face referire la „legea 242/2023”, fiind omisă indicarea denumirii legii. Așadar, referințele la Legea nr. 242/2023 privind Centrul pentru Comunicare Strategică și Combatere a Dezinformării și privind modificarea unor acte normative se vor face corespunzător art. 55 alin. (5) din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, care prevede că, în cazul în care se face trimitere la o normă juridică care este stabilită în alt act normativ,

pentru evitarea reproducerii normelor complementare, se face trimitere la elementul structural sau constitutiv respectiv, indicându-se denumirea, numărul și anul adoptării, aprobării sau emiterii actului citat.

Suplimentar, în tot cuprinsul proiectului, se face referire la un „Centru” fără a specifica denumirea completă a acestuia. Drept urmare, se recomandă utilizarea denumirii extinse a Centrului, menționându-se despre utilizarea în continuare a formei scurte, respectiv „Centrul pentru Comunicarea Strategică și Combatere a Dezinformării (în continuare – Centru)”.

Notele de subsol nu reprezintă elemente de structură ale actului normativ, fapt pentru care nu se vor utiliza, conținutul lor urmând a fi integrat în textul proiectului de act normativ.

De asemenea, cuprinsul proiectului urmează a fi redactat prin excluderea utilizării scrierii cu caractere italice și bold.

ПРАВИТЕЛЬСТВО РЕСПУБЛИКИ МОЛДОВА

ПОСТАНОВЛЕНИЕ № 1096

от 13 декабря 2023 г.

Кишинэу

**Об утверждении Заключения по проекту постановления Парламента
об утверждении Концепции о стратегических коммуникациях и борьбе
с дезинформацией, действиями по манипулированию информацией
и иностранным вмешательством на 2024–2028 годы**

Правительство ПОСТАНОВЛЯЕТ:

Утвердить и представить Парламенту Заключение по проекту постановления Парламента об утверждении Концепции о стратегических коммуникациях и борьбе с дезинформацией, действиями по манипулированию информацией и иностранным вмешательством на 2024 – 2028 годы.

Премьер-министр

ДОРИН РЕЧАН

Контрассигнуют:

Министр внутренних дел

Адриан Ефрос

Министр юстиции

Вероника Михайлов-Морару